

naar Skolevesenet lægger Besslag paa flere Lærere, end der uddannes paa Statsseminarierne, saa turde det dog maaffe være muligt, at det Antal Privatister, der aarligt tage Skolelærereksamen, ikke behøves — jeg savner statistisk Oplysning af det Antal Lærere embeder, der aarlig besættes, for at kunne udtale en paa en bestemt Basis begrundet Mening om, at Privatisterne ikke behøves. I det jeg imidlertid pover at gaa ud fra denne Forudsætning, vilde jeg anse det dels for det formaalstjenligste og dels især for alt for nærgaaende mod nogens Ret, at der for at sikre Statskolen den saa vidt mulig bedste Tilgang af Lærerekræfter bestemtes, at Læreruddannelsen skulde søges ved et Seminarium, der jo efter det tidligere udviklede, hvis Prøven henlægges dertil igennem de bestiftede Eksamenscensurer, i visse Maader kom under Statens Kontrol. Vilde man indvende herimod, at et saadant Ophold ved et Seminarium vilde medføre Udgifter, der vilde udelukke mange derfra, saa vilde dertil være at bemærke, at der i Almindelighed vist næppe er saa stor Forskel mellem Privatisternes økonomiske Kaar og deres Kaar, der nu søge Seminarierne, at hine ikke lige saa godt som disse kunne bringe de Ofre, deres Uddannelse kræver, og maag desto værre bringes af de fleste. Desuden vilde de jo ikke behøve at optages i nederste Klasse, hvor ønskelig dette jo ellers er, men kunde nøjes med et toaarigt Kurus, som allerede nu sker, ligesom Staten jo kunde berede dem Lempelse i Udgifterne f. Eks. ved fuldkommen Eftergivelse af Undervisningspengene — at gaa saa vidt som i Holland og Frankrig, at betale hele deres Ophold paa Seminariet, tør der vel ikke tænkes paa.

Derimod skal det ikke nægtes, at der i det mindste tilsyneladende møder en større Vanskelighed ved Forandringen af Eksamenkommissionen til en Censurkommission, naar der ses hen til Forholdene ved Lærerindernes Prøve. Den største Del af disse uddannede vel endnu ad privat Vej, og Dommen over de privat uddannede Lærere indher gaaffe vist fordelagtigere end Dommen over de privat uddannede Lærere eller, som de for Kortheds Skyld kaldes, Privatister. Med Hensyn hertil skal jeg dog tillade mig at bemærke, uden at fordybe mig i Spørgsmalets Realitet, som ikke foreligger her, at man ved denne Bedømmelse i Reglen overser, hvad der væsentligt begrunder Forskellen imellem det helbigere Udfald af Lærerindernes end Lærernes Prøve, at hine skulle have fyldt det 22de Aar, naar de tage Eksamen, disse kunne tage den med det fyldte 18de Aar, og ikke saa tage den i den Alder. Man betænke altsaa Forskellen i Modenhed og Udvikling mellem den 18aarige Mand og den 22aarige Kvinde. Dernæst optages og udfyldes Mellemtiden fra Udgangen af Skolen, der i Reglen indtræffer tidligere for det unge Menneske end for den unge Pige, til Forberedelse til Skolelærereksamen i Reglen for de fleste unge Mænd af aldeles heterogene Beskæftigelser, medens den unge Pige, selv om meget af Skolekundskaberne forsømmes, oftest dog mere eller mindre beskæftiges i lignende eller beslægtet Retning. Men for at komme tilbage til Hovedspørgsmaalet, saa forekommer det mig, at man gerne ved de større Forberedelsesanstalter kunde ordne Prøven paa samme Maade som ved de private mandlige Seminarier, og ikke mindre gøre der, om end, hvad jeg før tillod mig at bemærke, de forhaandenværende Forhold ikke nødvendig synes at fordrer det, end hif, gøre Lærerindernes Ret til at indstille sig til Prøve afhængig af Forberedelsen ved et Seminarium, der er anerkendt ligesom de private mandlige Seminarier. Om ogsaa de kvindelige Privatisters Tal derved skulde formindskes, behøvede man vel ikke derfor at nære Frygt for, at der derved vilde blive Mangel paa Lærere og Kræfter til at tilfredsstille Skolens Behov. Skulde man virkelig have Betænkelse ved denne Ordning, saa forekommer det mig, da jo dog ikke alle Forhold og Uligheder kunne ordnes og udjævnes med et Slag, og det dog staar til at vente, at om ikke alt for lang Tid, saa længe Læreruddannelsen for en stor Del er i Statens Haand, maa det erkendes af den lovgivende Magt, at Lærerindeuddannelsen konsekvent ogsaa maa være i den samme Haand, at man uden større Ulempe kunde finde sig i, at der for Lærerindernes Vedkommende kunde bestaa en Eksamenkommission, indtil Spørgsmaalet om Statens Forhold til deres Uddannelse var endelig ordnet, eller med andre Ord, indtil der var oprettet et Statsseminarium for Kvinder.

Naar dernæst Ministeriet har foreslaaet nærmest som en Overgangstilstand, at der skal tillægges Seminarierne en vis Indflydelse paa Prøven, ved et Vidnesbyrd saa vel om deres egne Dimittenter, udfærdiget enten efter de regelmæssigt meddelte Vidnesbyrd eller efter Afholdelse af en Afgangsprøve, som om Privatister, der ved en Prøve paa Seminarierne skulle erhverve sig en lignende Dimissionsattest, der skulde tillægges en vis Vægt ved Fastsættelsen af Karakteren ved Eksamenkommissionens Prøve, saa beslager jeg, at jeg ikke formaar at kunne slutte mig til dette Forslag. Seminarierne ville dels